

„Ptali jsme se rodičů, jak hodnotí úroveň základního vzdělávání, a když jsme se zeptali těch samých během distančního vzdělávání, mírně narostlo pozitivní hodnocení. To je velmi zajímavé, protože určitá část společnosti je k práci některých učitelů dost kritická, ale v globálu se pohled na učitele zlepšil. Hypotéza je, že si rodiče uvědomili náročnost práce učitelů.“

Sociolog Daniel Prokop popisuje **odpovědi stejných rodičů před krizí a během ní (Rodiče vítáni).**

Krátce

- **Končí nejneobvyklejší školní rok od Sametové revoluce, část dětí si již v pátek šla pro vysvědčení.** Když se 11. března uzavřely školy, nikdo netušil, zda se do konce roku otevrou a jak bude dále probíhat vzdělávání. S rouškami a přeměřenou tělesnou teplotou si minulý týden děti za speciálních podmínek přebíraly vysvědčení – některé uvnitř, jiné venku na školních pozemcích. Na ZŠ Lužec nad Vltavou se učitelé [nad závěrečným hodnocením radili s rodiči](#) (Seznam Zprávy), protože škola během uzavření spoléhala velkým dílem právě na partnerství s rodinami. Většina vysvědčení, navzdory apelům z ministerstva školství, [byla vystavena se známkami, a nikoliv slovním hodnocením](#) (České noviny). Na nespravedlivé podmínky reagovali pedagogové na liberecké základce neobvyklým krokem, když [překryli známky nálepkami](#) (iDnes) s povzbuzujícím nápisem „Společně jsme to zvládli.“ Právě zpětná vazba a objem vzdělávacího obsahu se staly během koronavirové krize dvěma hlavními tématy. Při bilancování ministr školství Plaga upozorňuje, že nová zkušenost rodičů a škol během uplynulých měsíců představuje [příležitost redukovat rámcové vzdělávací programy](#) (Česká škola).
- **Klíčové je, jak hodnocení pomáhá mně jako učiteli a mým žákům růst.** Formativní hodnocení je důležitým prvkem v proměně pedagogického přístupu školy, proto nabízíme ve spolupráci s [Učitelem naživo jeho přehledné shrnutí](#). Znáte palcometr a jeho pomoc při výuce? Jak může vypadat diskuse s žáky o smyslu učení se probírané látce? V novém shrnutí píšou odborníci na formativní hodnocení, jak vypadají „formativní“ třídy. Ty doplňuje vysvětlení rozdílů formativního hodnocení od slovního a sumativního – věc, kterou si mnozí pletou. Pro úplnou představu nakonec slouží srovnání formativního a „běžného“ hodnocení v deseti pedagogických otázkách. Formativnímu hodnocení jsme se věnovali i v [nedávném bEDUinu](#).
- **Kvalita testů CERMATu pod drobnohledem odborníků na psychometrii.** Datový analytik EDUinu Jiří Münich vysvětluje, proč nedostatek transparentnosti způsobuje [výběr špatných metod pro měření výsledků vzdělávání](#) (iRozhlas) a politická zadání negativně ovlivňují maturitní a jednotné přijímací zkoušky. Pokud vás zajímá, co konkrétně CERMATu uchází, v Münichově komentáři [naleznete přístupný vhled do psychometrie](#) (iRozhlas). Jeho rozšíření pak nabízí [komentář psychometrika Hynka Cíglera](#) (iRozhlas), který shrnuje historický vývoj a připisuje čtyři body, které by umožnily řešení nedostatků CERMATu.
- **Ve zlínském kraji vzniká „reálná střední škola“.** Nová koncepce vyšla z [představ hnutí STAN](#) (STAN) o jiném modelu středního školství. To je [v Česku dlouhodobě značně selektivní](#) a umocňuje vzdělávací nerovnosti (Audit EDUin). V prvním ročníku reálné střední školy podle návrhu dostanou všichni žáci všeobecný základ. Až [v průběhu dalších let se mají postupně specializovat](#), měnit náročnost i obory (Seznam Zprávy). Budou zůstat ovšem pod jednou střešou.
- **CERGE-EI nabízí učitelům interaktivní vzdělávací aplikaci.** Učitelé matematiky nebo ekonomie mohou využít interaktivní zobrazení chybovosti testování proti covidu-19 pro výuku nejen teorie pravděpodobnosti. Výzkumné pracoviště [CERGE-EI připravilo webovou aplikaci](#), která umožňuje vizualizovat důležité statistiky a nedostatky testování, což ilustruje důležitý prvek při zjišťování rozšíření nákazy v populaci.
- **Na podzim se školy budou muset vypořádat s důsledky jarní krize a připravit se pro případ, že přijde další.** Shrnutí jsme to nejdůležitější, co by měli mít na mysli ředitelé školy, až se budou připravovat na září, včetně praktických tipů na sestavení pandemického plánu. [Jak restartovat školu po Covidu?](#) (EDUin)

V souvislostech

KOMPETENCE, GRAMOTNOSTI, UZLOVÉ BODY: CÍLE PROMĚNY KURIKULA PROZATÍM VYVOLÁVAJÍ SPÍŠE ROZPAKY

V minulém týdnu představilo ministerstvo školství [návrh textu](#) (MŠMT) Strategie vzdělávací politiky ČR 2030+. Po několika měsíční přípravě uvnitř samotného ministerstva byl zveřejněn dokument, který by se měl stát klíčovým zdrojem vize pro vzdělávací systém ČR. Zároveň tím vrcholí proces, který [započal na konci roku 2019](#) (MŠMT), kdy se do práce pustila osmičlenná expertní skupina, jejímž cílem bylo stanovit hlavní směry, kterými se má české vzdělávání a vzdělávací politika v následující dekádě ubírat.

Text strategie z dílny MŠMT zachovává několik zásadních částí z [původního výchozího dokumentu expertů](#) (MŠMT). Ať již jde o komplexní uchopení proměny přípravy a dalšího vzdělávání učitelů či vybudování systému podpory školám v území prostřednictvím tzv. středního článku. Uchovány jsou i cíle a opatření směřované k zajištění rovných vzdělávacích příležitostí pro všechny žáky bez ohledu na jejich socioekonomické či kulturní zázemí.

Bolavé místo [celého materiálu](#) (MŠMT) prozatím tvoří uchopení prvního ze dvou hlavních cílů *“Zaměřit vzdělávání více na získávání kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní i osobní život”* a návazné strategické linie definující cesty k jeho dosažení (nazvané *“Proměna obsahu, metod a forem vzdělávání”*). Ty obsahují vnitřně nejednotné a nesrozumitelné zadání proměny současného kurikula. Kriticky lze vnímat především náhodně používané pojmy (kompetence, klíčové kompetence, gramotnosti atd.) či nedefinované koncepty, cíle a další záměry ministerstva (za všechny: *“Vzdělávání bude zahrnovat informační a datovou gramotnost, komunikaci a spolupráci, mediální gramotnost, tvorbu digitálního obsahu, bezpečnost v online prostředí, ale i řešení problémů a kritické myšlení”*). Z textu lze cítit jistou “nejistotu” v tom, jaké kroky by měly ke zdárné proměně cílů, obsahu a pedagogických strategií (způsobů vzdělávání) učitelů na našich školách přispět. *“Pokud nejsme schopni udělat vnitřně konzistentní dokument, jak můžeme udělat vnitřně konzistentní reformu pro 4 200 základních škol”*, [shrnuje za mnohá čtenáře dokumentu obavy akademik a výzkumník Dominik Dvořák](#) (YouTube).

Kulaté stoly, které v minulém týdnu provázely představení Strategie 2030+, však odhalily ještě jednu poněkud závažnější “nekonzistenci” materiálu v oblasti kurikula. [Ač text hovoří](#) o *“...redukcí očekávaných výstupů na úrovni základních a středních škol za účelem výrazného snížení objemu celkového učiva obsaženého ve školních vzdělávacích programech...”*, zároveň dodává, že *“...podmínkou realizace revidovaných programů je jejich doplnění o další uzlové body včetně očekávaných výstupů...”*. Právě nad touto nejasností, kdy na jednu stranu strategie mluví o nutnosti redukovat závazné cíle (očekávané výstupy) a tím i návazné učivo k jejich dosažení, zároveň cíle (a tedy pravděpodobně i učivo) přidává. Tím však přirozeně hrozí další svázání škol dalším obsahem a popření jejich dnes poměrně svobodných pedagogických cest k dosažení cílů vzdělávání v rámci stávajícího kurikula. Oprávněnou obavou nad tímto opatřením dále probíhá i [návrhý bodech základního vzdělávání ve 3., 5., 7. a 9. ročníku](#). Zavedení testování v samostatných přirozené vést ke [zpětnému ovlivňování cílů a obsahu vzdělávání](#) (ČŠI) ve školách a [orientaci na úspěch v samotných testech](#) (Educational Psychologist), nikoliv na dosažení cílů vzdělávání definovaných kurikulem. Negativní vedlejší externalitou může být i další problematice [prohlubování nerovností v podmínkách, průběhu a výsledcích vzdělávání](#) (Unequal by Design). Zároveň, [jak dlouhodobě upozorňujeme](#) (iRozhlas), je právě kvalita testování – především z dílny CERMATu – jedním z velkých problémů českého vzdělávacího systému. Všechny tyto výše popsané obavy [vyjádřili i někteří z účastníků debat](#) (YouTube) v rámci kulatých stolů pořádaných MŠMT.

Výše popsané problémy do jisté míry odvádějí pozornost od původního záměru expertů a autorů [Hlavních směrů vzdělávací politiky ČR do roku 2030+](#) (MŠMT). Ti v textu uvádějí, že jádrem revize RVP by mělo být ujasnění, že kurikulární dokumenty jsou adresované zejména učitelům, tedy že mají být pro učitele nejen zadáním, nýbrž i funkční pomocí při vykonávání. Dílčí kroky zejména pak mají dle expertů zahrnout především proměny struktury samotných kurikul. *“Pro jednotlivé vzdělávací oblasti (vzdělávací obory, blízké vzdělávací obory) na různých stupních formálního vzdělávání vznikl konkrétní obsah kurikula, který lépe popíše přímo ve vztahu k danému oboru (předmětu) především výchozí hodnoty pro výuku, pedagogické přístupy, využití klíčových kompetencí, gramotnosti a výpočetní techniky, vazby na průřezová témata nebo hodnocení žáků formativním i sumativním způsobem či další oblasti,”* uvádí dokument. Právě tímto směrem se vydává většina neefektivnějších vzdělávacích systémů v zemích OECD. Zmínit je možné například [kurikula Austrálie, Singapuru či kanadského Ontaria](#) (NÚV 2019).

Karel Gargulák, analytik EDUin

Tipy a události (výběr z EDUKalendáře)

- **Vzdělávání za koronaviru pohledem českých a slovenských učitelek, které učí v zahraničí.** V pondělí 29. 6. od čtyř hodin si [můžete naladit debatu](#) pořádanou SKAV

POMOZTE NÁM JAKO DÁRCE:

Každý dar umíme efektivně použít a proměnit ho v užitečnou informaci. Týden co týden připravujeme Beduin, píšeme a mluvíme o vzdělávání s cílem proměnit ho k lepšímu. Abychom v tom mohli pokračovat i nadále, potřebujeme Vaši podporu.

DAROVAT